

Poznań, dnia 08 kwietnia 2019 r.

**WYDZIAŁOWY ZESPÓŁ
DS. OCENY JAKOŚCI KSZTAŁCENIA
WYDZIAŁ NEOFILOLOGII UAM**

OPINIA

**o utworzeniu kierunku studiów „Filologia wschodniosłowiańska”
na Wydziale Neofilologii,
studia stacjonarne oraz niestacjonarne
pierwszego stopnia**

Podstawę niniejszej opinii stanowią:

- Uchwała nr 28/2016/2017 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów studiów wyższych, studiów podyplomowych, kursów dokształcających oraz szkoleń.

A ponadto następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668);
- 2) Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669);
- 3) Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010);
- 4) Rozporządzenie MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218);
- 5) Rozporządzenie MNiSW z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861);
- 6) Rozporządzenie MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1818);

Przekazana do zaopiniowania dokumentacja studiów zawiera kompletny wniosek, zgodny z art. 11 ust. 1 ustawy – Prawa o szkolnictwie wyższym, przewidywany dla podstawowych jednostek organizacyjnych, posiadających uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w obszarze kształcenia odpowiadającym dziedzinom, do których jest przyporządkowany kierunek studiów.

Wniosek zawiera ogólną charakterystykę studiów, w tym nazwę kierunku studiów („Filologia wschodniosłowiańska”), nazwę kierunku studiów w języku angielskim („East Slavic Philology”), informacje o poziomie kształcenia (studia licencjackie / studia pierwszego stopnia), formie studiów (stacjonarne), liczbie semestrów (sześć) i liczbie godzin zajęć oraz liczbie punktów ECTS, koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów (180 ECTS). Opis zawiera informację dotyczącą profilu kształcenia (ogólnoakademicki). W programie studiów zamieszczono także uzasadnienie koncepcji kształcenia, zgodności z misją i strategią Uczelni, Wydziału i Jednostki. Ponadto wniosek zawiera przyporządkowanie do obszarów kształcenia, wyrażonych liczbą punktów ECTS, jak i procentowym udziałem efektów kształcenia (75% - językoznawstwo, 25% - literaturoznawstwo), oraz wskazanie na dziedzinę nauki, dyscyplinę naukową, w tym dyscyplinę wiodącą („językoznawstwo”).

Wniosek zawiera wszelkie niezbędne załączniki:

Załącznik C – opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów na odpowiednim poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej,

Załącznik D – uzasadnienie utworzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia,

Załącznik E – program studiów,

Załącznik F – plan studiów,

Załącznik G – tabelę pokrycia

Załącznik H – sylabusy, opisy zajęć

Załącznik I – opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia drugiego stopnia,

Załącznik J – analizę zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy:

Załącznik K – opis sposobów weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia:

Załącznik L – opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu kształcenia (p. 1): planowaną obsadę zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich lub inne osoby posiadające kompetencje i doświadczenie do prowadzenia poszczególnych zajęć:

Załącznik Ł – opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu kształcenia (p. 2): informację na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy, ze szczególnym uwzględnieniem literatury zalecanej dla wnioskowanego kierunku studiów.

Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów został dokonany na odpowiednim poziomie Polskiej Ramy Kwalifikacyjnej (poziom 6 – studia pierwszego stopnia). Poszczególne kierunkowe efekty kształcenia, w zakresie wiedzy („absolwent zna i rozumie”), umiejętności („absolwent potrafi”) oraz kompetencji społecznych („absolwent jest gotów do”) zostały odniesione do uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK, następnie do charakterystyk drugiego stopnia, a te z kolei do obszarów kształcenia z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, w sposób zgodny z Ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, z załącznikiem (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i poz. 1010) oraz Rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

Koncepcja i cel uruchomienia i prowadzenia nowego kierunku są przedstawione w obszerny sposób. Uzasadnione są one potencjałem dydaktycznym i naukowym Instytutu Filologii

Rosyjskiej i Ukraińskiej, w tym zatrudnianiem wysoko wykwalifikowanej kadry, prowadzącej badania z zakresu językoznawstwa, literaturoznawstwa, przekładoznawstwa oraz komparatystyki literacko-kulturowej. Wskazane we wniosku elementy uzasadnienia w odniesieniu do:

- możliwości zatrudnienia
- możliwości kontynuowania kształcenia
- wkładu do rozwoju kształcenia i badań naukowych
- przemian zachodzących w sferze społecznej oraz na rynku pracy są jak najbardziej przekonujące.

Programy studiów, odrębne dla wszystkich specjalności (filologia rosyjska, filologia ukraińska, filologia rosyjska z filologią angielską, filologia ukraińska z filologią angielską, filologia rosyjska z filologią ukraińską, filologia rosyjska z lingwistyką stosowaną) zawierają wszelkie niezbędne elementy: informacje podstawowe dla kierunku oraz plany studiów.

Podane są sumaryczne wskaźniki ilościowe, w tym liczba godzin dla kierunku, która w zależności od specjalności wynosi od 1965 do 2295; liczba punktów ECTS – w sumie 180 (które student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich), liczbę 10 punktów ECTS za zajęcia z języka obcego, co najmniej 54 punkty ECTS za zajęcia do wyboru, 5 punktów ECTS za praktyki zawodowe (150 godzin). Uchwała Senatu przewiduje w § 8, w punkcie 1) iż podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, jeżeli spełnia [...] warunki: określone m. in. w punkcie 2) c), stanowiące m.in., iż jednostka „zapewnia studentom odbywanie praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki”. Podstawę zaliczenia powinno więc stanowić sprawozdanie lub dziennik praktyk, poświadczający również powyższy wymiar czasowy odbytej praktyki zawodowej. Za zajęcia z języka obcego (120 godz.) student musi uzyskać 10 punktów ECTS – zgodnie z Uchwałą Senatu, § 21, punkt 10, poz. 1).

Liczba godzin, wynosząca w zależności od specjalizacji od 1965 do 2295 nie przekracza ilości godzin w takim stopniu, który wymagałby zgody Rektora UAM (Uchwałą Senatu UAM, § 19, p. 3). Łączna liczba punktów ECTS przyznawanych za przedmioty i moduły do wyboru wynosi co najmniej 54 ECTS, co stanowi 30% wskazanego przez Uchwałą Senatu UAM minimalnego kryterium (tu: §13, punkt 1).

Reasumując: łączna liczba godzin zajęć na kierunku filologia wschodniosłowiańska wraz z przynależnymi specjalnościami oraz wszystkie pozostałe wskaźniki ilościowe są zgodne z Uchwałą Senatu UAM.

- Tabela pokrycia została sporządzona w sposób prawidłowy, ponadto wykazuje odpowiednie zróżnicowanie efektów kształcenia. Wszystkie efekty kształcenia dla kierunku filologia wschodniosłowiańska zostały uwzględnione.

- Sylabusy – zostały sporządzone w sposób prawidłowy. Odpowiadają najnowszemu szablónowi obowiązującemu na UAM. Efekty uczenia się w sylabusach przedmiotowych odpowiadają efektom uczenia się dla kierunku filologia wschodniosłowiańska. W załącznikach dołączonych do wniosku znalazły się odpowiednie informacje o oczekiwanych kompetencjach kandydata.

Analiza zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy jest jak najbardziej przekonująca. Kierunek filologia wschodniosłowiańska zakłada ścieżkę profilową umożliwiającą przygotowanie zawodowe. Kompetencje kierunkowe są podbudowane

filologicznie, ponadto uzupełnione o dodatkowy komponent umiejętności społecznych. Istotną rolę odgrywa również praktyka zawodowa. Program zakładający dwustopniowość studiów umożliwia zarówno kontynuację zatrudnienia, jak i podjęcie pracy zawodowej z tytułem licencjata w szeregu instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego.

Metody weryfikacji efektów kształcenia zostały dobrane w sposób prawidłowy, a ich paleta jest szeroka (testy, prace pisemne, oceny referatów, tłumaczeń, prezentacji, wystąpień, udziału w dyskusji, kolokwia). Końcowa weryfikacja efektów kształcenia ma miejsce podczas egzaminu licencjackiego, opartego na instytutowym katalogu zagadnień egzaminacyjnych. Do egzaminu student jest ponadto zobowiązany przedłożyć pracę licencjacką spełniającą określone kryteria formalne i merytoryczne.

Planowaną obsadę zajęć dydaktycznych gwarantują pełnoetatowi pracownicy IFRiU z dorobkiem naukowym oraz doświadczeniem zawodowym. Spełniony jest zatem wymóg określony w § 5 ust. 2 rozporządzenia MNiSW z dn. 30.09.2016 r., iż zajęcia związane z określoną dyscypliną naukową lub artystyczną są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy lub artystyczny w zakresie tej dyscypliny.

Przedstawiona informacja o infrastrukturze oraz dostępie do księgozbiorów bibliotecznych jest wyczerpująca, stanowi zatem również dobrą podstawę do utworzenia kierunku.

Utworzony kierunek podlegałby wewnętrznemu systemowi jakości kształcenia, który jest regulowany Uchwałami Senatu oraz zarządzeniami Rektora UAM, a ponadto szeregiem wewnątrzwydziałowych uregulowań (audyty wewnętrzne, system hospitacji).

Utworzenie kierunku „filologia wschodniosłowiańska” jest jak najbardziej zasadne, gdyż umożliwi potencjalnemu kandydatowi orientację w szerokim spektrum kierunków i specjalności filologicznych w nowej strukturze uniwersyteckiej, przyczyni się zatem do transparentności systemu. Utrwalona zostanie również podmiotowość tego kierunku, która jest poparta długoletnią tradycją kształcenia oraz tradycją badań naukowych poznańskiej rusycystki i ukrainistyki. Wzmocnienie statusu kierunku będzie nie tylko odpowiedzią na potrzeby współczesnego rynku pracy, ale również wskazówką dla firm, które szukają możliwości współpracy z absolwentami filologii wschodniosłowiańskiej, a dla miasta Poznania będzie ważną informacją o możliwości rozwoju dotychczasowych i nawiązywania nowych kontaktów z inwestorami z Europy Wschodniej.

Wniosek: przedstawiony do opinii program studiów jest zgodny z zasadami uchwalania programów kształcenia określonymi w uchwale nr 28/2016/2017 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz z przywołanymi na początku tej opinii aktami prawnymi. Przywołane w załącznikach informacje są wyczerpujące i przekonujące. Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia rekomenduje utworzenie kierunku.

Opinię sporządzili:

prof. UAM dr hab. Andrzej Denka.....

dr hab. Marek Rajch

dr Marcin Michalski